

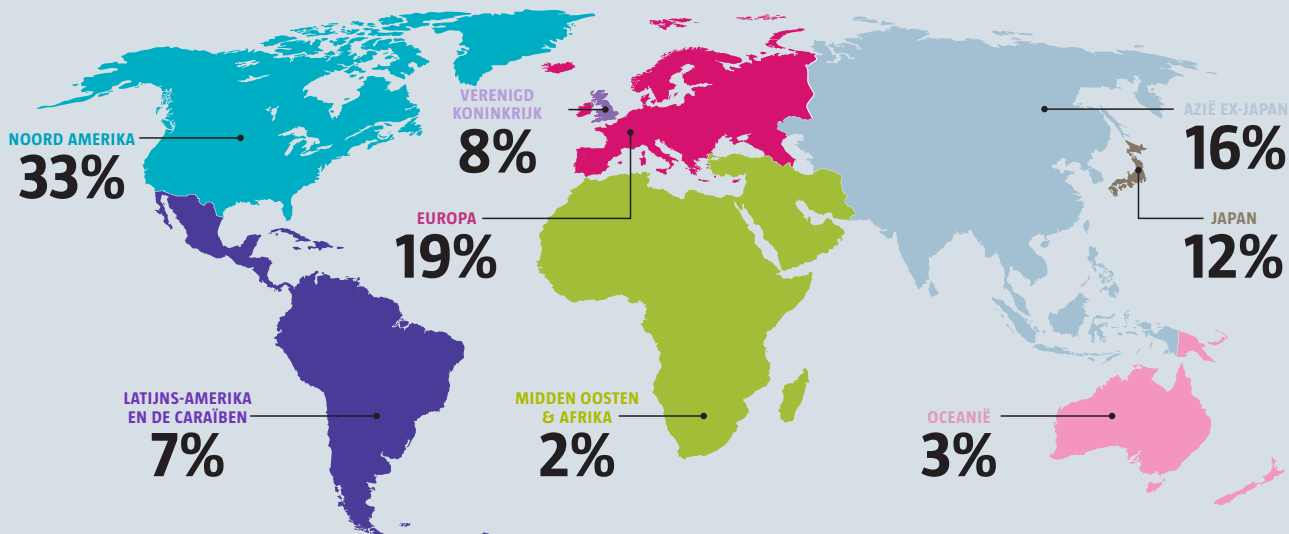
ACTIVE OWNERSHIP REPORT

ROBECO | 01.01.2022 - 31.03.2022

Q1 2022

Q1|22 DATA ENGAGEMENT

Aantal engagement activiteiten per regio

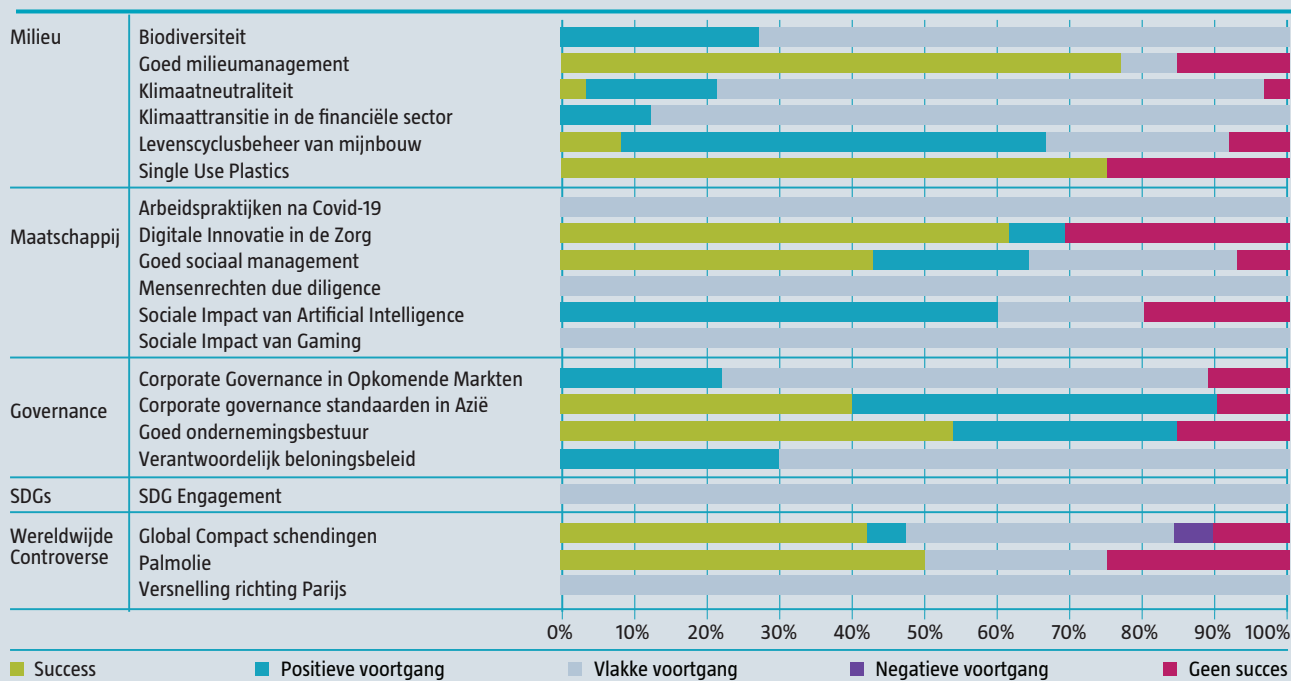
Aantal engagement activiteiten per onderwerp

	Q1	Q2	Q3	Q4	YTD
Milieu	40				40
Sociaal	18				18
Corporate Governance	16				16
SDGs	15				15
Wereldwijde Controverse	21				21
Total	110				110

Aantal engagement activiteiten per contacttype

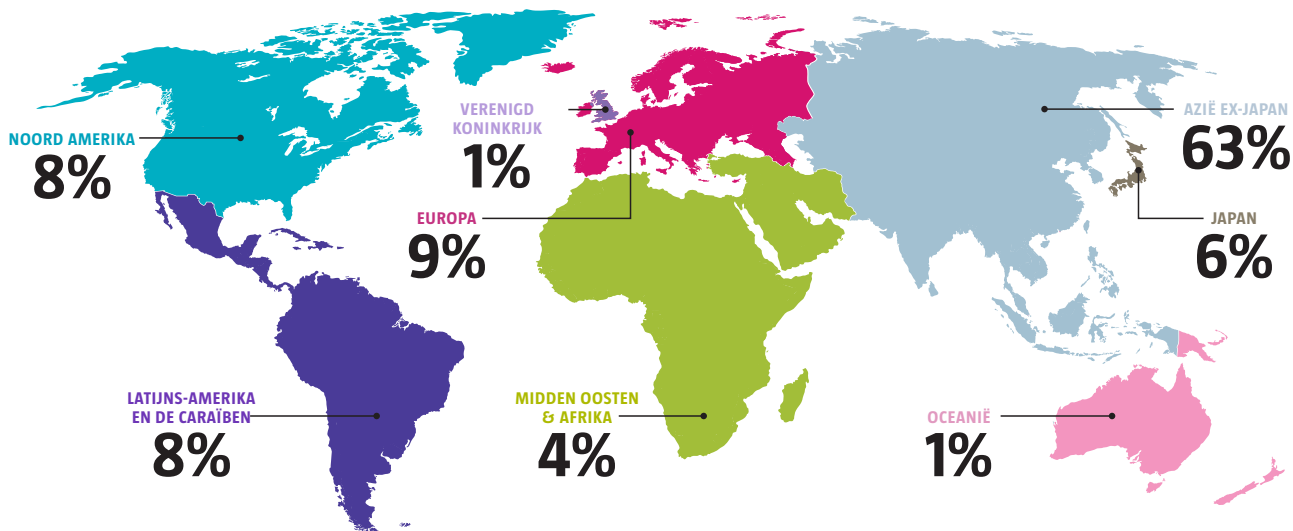
	Q1	Q2	Q3	Q4	YTD
Meeting	1				1
Conference call	72				72
Schriftelijke correspondentie	77				77
Aandeelhoudersresolutie	0				0
Analyse	14				14
Overig	1				1
Totaal	165				165

Voortgang per thema

Q1|22 DATA VOTING

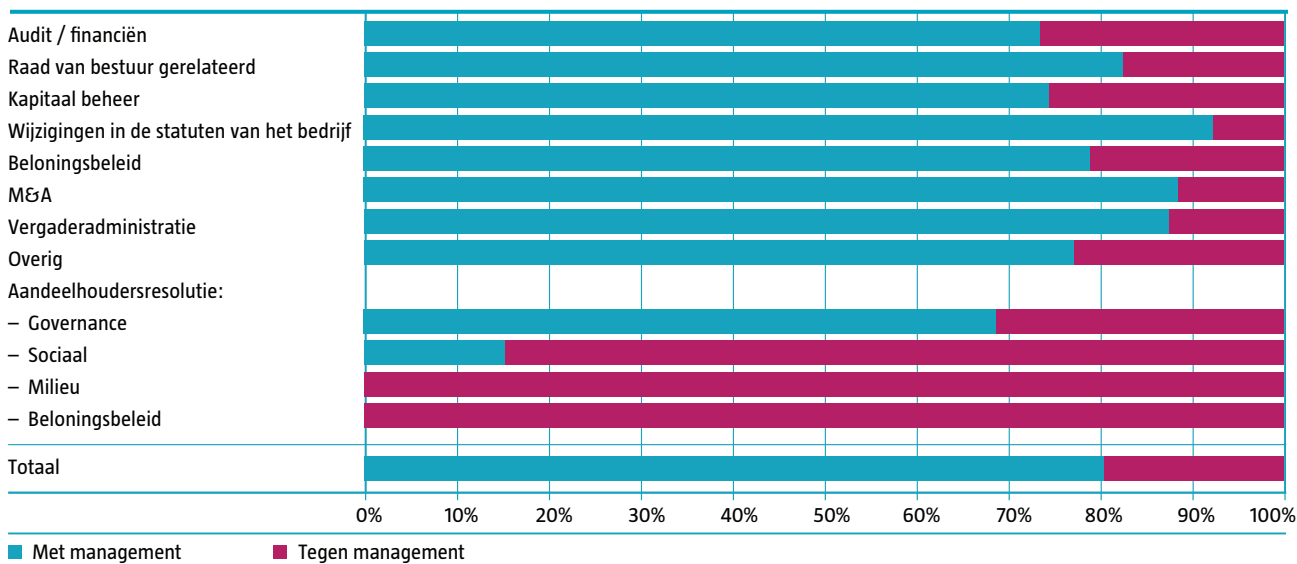
Gestemde aandeelhoudersvergaderingen per regio

Stemoverzicht

	Q1	Q2	Q3	Q4	YTD
Totaal aantal vergaderingen waar is gestemd	574				574
Totaal aantal agenda-items gestemd	4.978				4.978
% Vergaderingen met minstens één stem tegen het management	65%				65%

Stemgedrag per voorstelcategorie

INHOUD

Global Compact schendingen

Afgelopen jaar heeft Robeco zijn benadering voor het managen van controversieel gedrag van ondernemingen binnen zijn beleggingen verbeterd. Robeco's nieuwe Controversy Engagement Specialist, Yumi Fujita, neemt Robeco's vernieuwde engagementproces voor Global Compact schendingen met ons door, waaronder een nieuwe Controversial Behavior Committee, en een meer gestructureerde aanpak om schendingen van internationale normen door ondernemingen te evalueren en te volgen.

6

Palmolie

Aangezien Robeco's Enhanced Engagement over palmolie eind 2021 tot een einde kwam, beginnen we een nieuw engagementprogramma van drie jaar met de palmolie-industrie. In dit artikel gaat Peter van der Werf in op successen uit het verleden, de ideeën achter onze nieuwe 80% RSPO-certificeringsdoelstelling en uitdagingen die nog voor ons liggen.

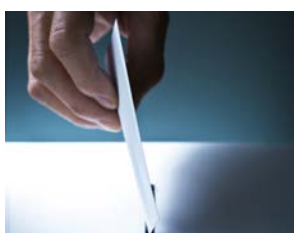
10

Levenscyclusbeheer van mijnbouw

De winning van mineralen is de sleutel voor de toekomst van schone technologieën, maar daar betalen de biodiversiteit en lokale gemeenschappen mogelijk een hoge prijs voor. Sylvia van Waveren legt uit hoe belangrijk het is duurzaamheid te integreren in de levenscyclus van een mijn – niet alleen als de mijn nog in bedrijf is, maar ook als die wordt gesloten.

13

Stemmen bij volmacht

Dit kwartaal geven Carolina Vergroesen en Lucas van Beek, specialisten op het gebied van actief aandeelhouderschap, een uniek inkijkje in Robeco's samenwerking met de Braziliaanse effectenbeurs en toezichhouders. Robeco's team voor stemmen bij volmacht heeft de krachten gebundeld met de Braziliaanse stewardshipvereniging om het complexe stemproces in het land te verbeteren, wat al enig resultaat heeft opgeleverd.

16

INLEIDING

Het eerste kwartaal van 2022 was voor velen ronduit schokkend te noemen. Over de hele wereld werd het nieuws gedomineerd door het conflict tussen Rusland en Oekraïne en veel beleggers moesten bepalen hoe te reageren op de Russische invasie van een soevereine staat. In deze rapportage bieden we u een speciaal inkijkje in de manier waarop Robeco ondernemingen beoordeelt die controversieel gedrag vertonen, en lichten we onze verbeterde aanpak voor engagement over controverses toe.

In het meest recente rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de VN wordt benadrukt hoe natuurlijke ecosystemen en biodiversiteit steeds meer worden bedreigd naarmate de klimaatverandering vordert.

In dit verband staan we stil bij onze aanhoudende engagement met de palmolie-sector. In het kader van deze engagement, die formeel van start is gegaan in 2019, vragen we palmolieproducenten en -handelaren het aandeel te verhogen van bebouwde grond die is gecertificeerd door de Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO), een organisatie van meerdere belanghebbenden die ontbossing bestrijdt en de rechten van lokale gemeenschappen beschermt. Op basis van de voortgang op het gebied van traceerbaarheid van producten en certificeringsniveaus in de afgelopen drie jaar, hebben we de lat voor onze beleggingen in palmolie nog hoger gelegd.

We zijn nu begonnen aan een ambitieus nieuw engagementprogramma van drie jaar, waarin we ondernemingen stimuleren om eind 2024 80% RSPO-certificering te bereiken.

Ons programma Levenscyclusbeheer van mijnbouw, dat nauw verband houdt met biodiversiteit, gaat het laatste jaar van engagement in. Met deze engagement richten we ons niet alleen op risico's op het gebied van water en residu-dammen, maar ook steeds meer op een adequate planning voor het sluiten van mijnen. Hoewel we erkennen dat de normen en plannen voor mijnsluitingen verschillen afhankelijk van de leeftijd en locatie van de mijn, is de engagement bedoeld om ondernemingen te laten nadenken over het beheer van hun mijnen aan het einde van hun levensduur. Ook streven we ernaar de grote kloof op het gebied van rapportages te dichten die op dit moment de risicobeheersprocessen vertroebelt.

Tot slot zijn we verheugd over de resultaten van onze samenwerking met de Braziliaanse effectenbeurs om het stemproces te verbeteren. Het Braziliaanse systeem voor stemmen bij volmacht is al heel lang een doorn in het oog van internationale beleggers, omdat het beleggers beperkt in hun mogelijkheden de benoeming van bestuurders aan te vechten en inspraak te hebben bij agendapunten die op het laatste moment worden toegevoegd. Na onze samenwerking heeft de Braziliaanse beurswaakhond nieuwe richtlijnen uitgevaardigd voor beursgenoteerde ondernemingen, waarin een aantal van Robeco's suggesties is opgenomen. Dat leidt hopelijk tot minder administratieve lasten die gepaard gaan met stemmen bij volmacht in Brazilië.

Met de turbulente gebeurtenissen die het begin van 2022 markeren, zien we een nog sterkere focus van beleggers om hun macht en invloed in te zetten om de duurzame praktijken van ondernemingen in hun portefeuilles te verbeteren. We zijn blij met de geboekte voortgang in het afgelopen kwartaal en kijken uit naar nog een jaar van waardevolle engagement.

Carola van Lamoen
Head of Sustainable Investing

De zoektocht naar wereldwijde ethiek

GLOBAL COMPACT SCHENDINGEN

YUMI FUJITA – *Controversy Engagement Specialist*

De oorlog in Oekraïne, het militaire regime in Myanmar, de klimaatcrisis en verschillende andere geopolitieke gebeurtenissen en schendingen van mensenrechten waar de wereld de afgelopen jaren mee te maken kreeg, hebben allemaal geleid tot discussies over de rol van ondernemingen in deze moeilijke tijden. Door deze gebeurtenissen en de strengere regelgeving voor duurzame financiën komt de nadruk weer meer te liggen op het naleven van enkele algemeen geaccepteerde internationale standaarden en ethische normen, zoals het Global Compact van de Verenigde Naties (UNGC).

Robeco handelt in overeenstemming met het UNGC, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de Richtlijnen inzake Bedrijven en Mensenrechten van de VN (UNGP). Daarnaast laten we ons ook leiden door internationale verdragen die deze normen onderstrepen om het gedrag van ondernemingen in de afgelopen jaren te beoordelen. Gezien de sterke toewijding van Robeco aan duurzaam beleggen en het toenemende belang van deze normen, hebben we onze benadering voor het beoordelen van controversieel gedrag van ondernemingen bijgewerkt, evenals onze middelen om hiermee om te gaan via ons Enhanced Engagement-programma.

Bijgewerkte benadering voor controversieel gedrag

De bijgewerkte benadering zorgt voor robuuste governance rond de besluitvorming en garandeert een uitgebreide, tijdige en consistente beoordeling van het gedrag van ondernemingen en waar nodig een krachtige engagement met die ondernemingen. De belangrijkste verbeteringen zijn:

- Verbeterd toezicht en besluitvormingsproces door oprichting van de Controversial Behavior Committee
- Verzamelen van robuuste gegevens over schendingen van het UNGC en de OESO-richtlijnen
- Implementatie van een striktere escalatiestrategie voor ons Enhanced Engagement-programma
- Aanstelling van een Controversy Engagement Specialist die het nieuwe proces en de Enhanced Engagements met ondernemingen aanstuurt.

Controversial Behavior Committee

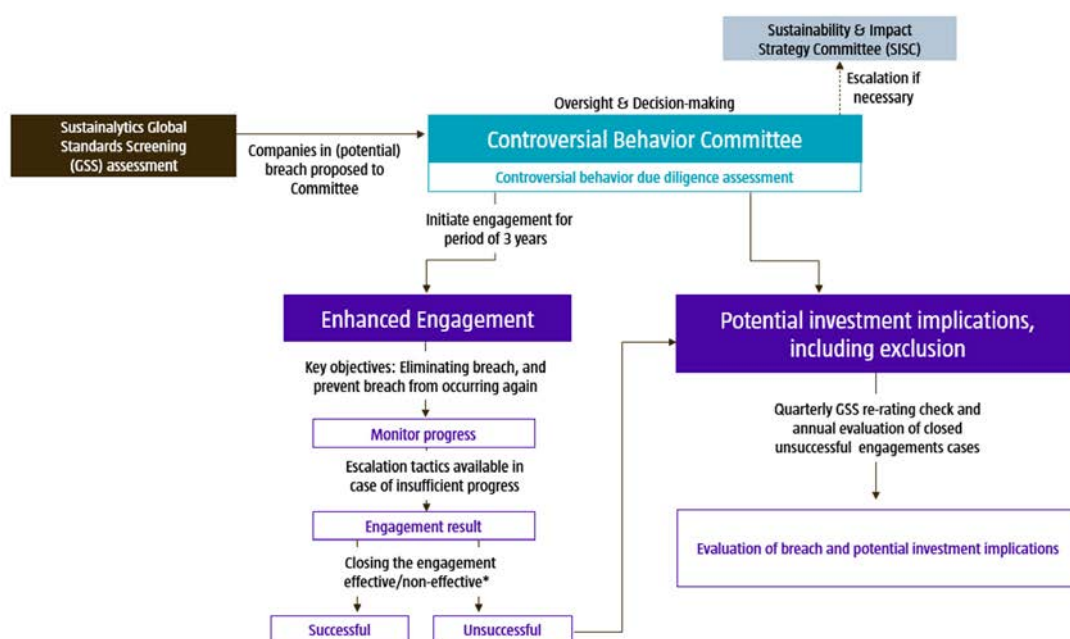
De oprichting van de Controversial Behavior Committee in 2021 was een belangrijke mijlpaal voor de bijgewerkte benadering. De commissie komt ieder kwartaal bij elkaar en is verantwoordelijk voor het toezicht op en de besluitvorming rond controversieel gedrag van ondernemingen, met een focus op:

1. De beoordeling van controversieel gedrag dat (mogelijk) in strijd is met het UNGC en de OESO-richtlijnen
2. De gevolgen hiervan voor de activiteiten op het gebied van actief aandeelhouderschap en de beleggingsstrategieën van Robeco
3. Eventuele veranderingen die nodig zijn aan het raamwerk en de processen met betrekking tot de beoordeling van controversieel gedrag.

De Controversy Engagement Specialist is de voorzitter van de commissie, die verder bestaat uit vertegenwoordigers van beleggingsteams en de domeinen Chief Investment Officers, duurzaam beleggen, risicobeheer en compliance. Bij een ernstige schending van het UNGC of de OESO-richtlijnen treedt een Enhanced Engagement-proces in werking met mogelijke gevolgen voor onze beleggingen, waaronder uitsluiting, en voor alle beoordelingen en voorstellen voor het starten en beëindigen van engagements is goedkeuring van de commissie nodig.

We zijn ervan overtuigd dat dit allemaal leidt tot versterkte accountability en meer transparantie wat betreft onze beoordeling

Figuur 1: Overzicht van het bijgewerkte proces aangaande controversieel gedrag

* Initial assessment is conducted by the responsible engagement specialist, and will be proposed to the Committee. Final decision to close the engagement case effective/non-effective lies with the Committee.

van schendingen van het UNGC en OESO-richtlijnen. Het belang hiervan is de afgelopen jaren toegenomen door de Sustainable Finance Disclosure Regulation van de EU en een aantal mensenrechtenkwesties en geopolitieke gebeurtenissen in de wereld.

Screening en beoordeling

Robeco gebruikt de Global Standards Screening (GSS) van Sustainalytics als bron voor de analyse van schendingen van het UNGC en de OESO-richtlijnen. Deze gegevensbron omvat een groot aantal emittenten en biedt duidelijke rapportage door (mogelijke) schendingen van het UNGC, de OECD-richtlijnen, de UNGP en andere internationale conventies te signaleren.

Wij evalueren ieder kwartaal de lijst met mogelijke schendingen en beoordelen zelf de aard en ernst van de impact, de reactie van het management van de onderneming, en hun aansprakelijkheid voor de kwestie. In deze beoordelingen worden ook de input van Robeco's duurzaamheidsanalisten en de vooruitzichten voor eventuele engagement in de toekomst meegenomen. Wanneer alle informatie is verzameld, besluit de commissie of een nieuwe Enhanced Engagement gestart moet worden.

De meeste ondernemingen die volgens Sustainalytics de normen niet naleven, worden toegevoegd aan ons Enhanced Engagement-programma. Dat is afhankelijk van onze eigen beoordeling en of de effecten van de onderneming zijn opgenomen in onze portefeuilles of in die van onze klanten. Daarnaast monitoren we alle ondernemingen die met een mogelijke schending in de Sustainalytics Watchlist staan.

Engagementbenadering en striktere escalatiestrategie

We gaan een Enhanced Engagement aan met ondernemingen die ernstige schendingen van deze principes en richtlijnen aan de dag

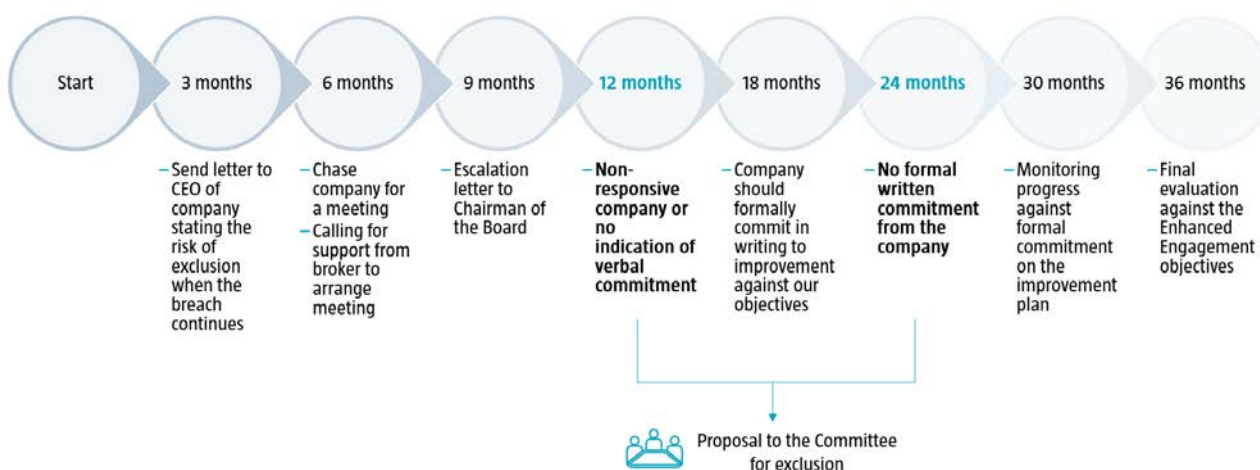
leggen. Na opening van een nieuwe case richten we ons eerst op het opheffen van de schending en daarna op de implementatie van goede beheersystemen om te voorkomen dat zo'n schending zich nog eens voordoet. Voor alle cases streven we de volgende vijf doelen na:

1. Opheffen van de schending
2. Ontwikkeling en implementatie van beleid voor het betreffende gebied
3. Aangaan van een constructieve dialoog met belanghebbenden
4. Implementatie van effectieve risicobeheersystemen
5. Transparantie over de schending en de herstelmaatregelen

Wanneer in een engagement het eerste doel (opheffen van de schending) en minimaal twee andere doelen succesvol worden afgesloten, bepaalt de commissie of de engagementcase succesvol wordt afgesloten, op basis van een overzicht van de dialoog. Hierbij is het belangrijk op te merken dat een engagementcase die zonder succes wordt afgesloten, ten minste één keer per jaar wordt geëvalueerd door de commissie om een tijdige (her)beoordeling van een schending te garanderen.

In dit programma duurt een engagement met een onderneming maximaal drie jaar. De bijgewerkte benadering behelst ook een striktere escalatiestrategie dan we eerder hadden, waarbij de voortgang van de engagement wordt geëvalueerd aan het eind van het eerste en tweede jaar. De striktere escalatiestrategie is opgenomen in figuur 2. Als die voortgang niet positief is, stellen we mogelijk voor aan de commissie om de case onsuccesvol af te sluiten met mogelijke gevolgen voor onze beleggingen, waaronder uitsluiting, zonder dat we daar de volle drie jaar op moeten wachten. We zijn ervan overtuigd dat ondernemingen hierdoor beter onder ogen zien wat ze doen en dat ze het beheer van de kwestie verbeteren om te voorkomen dat het nog eens gebeurt.

Figuur 2: Escalatiestrategie voor Enhanced Engagements

Een blik in de toekomst

Waarschijnlijk wordt pas de komende kwartalen duidelijk welke concrete resultaten de bijgewerkte benadering en de engagement opleveren, maar we verwachten wel dat we met meer ondernemingen in dialoog gaan over het thema Global Compact schendingen. Nu Robeco zo krachtig stelling neemt tegen het schenden van internationale normen, hopen we dat meer ondernemingen zelf proactief in actie komen om de impact voor hun belanghebbenden te beperken. ■

De reis naar duurzame palmolie

PALMOLIE

PETER VAN DER WERF – *Engagement specialist*

We gebruiken deze substantie iedere dag in duizenden verschillende voedingsmiddelen en huishoudelijke producten. Van pizza en chocolade tot shampoo en tandpasta: in de supermarkt staat op bijna de helft van alle verpakkingen palmolie als ingrediënt. We kunnen het belang van dit product niet genoeg benadrukken, maar toch zijn maar weinig mensen zich ervan bewust dat de productie van palmolie erg belastend is voor het milieu en de arbeiders op plantages.

De ESG-kwesties die met palmolie gepaard gaan, met de grootschalige ontbossing voor nieuwe plantages voorop, zijn onderwerp van een van de langstlopende engagementprogramma's van Robeco. Het Active Ownership-team gaat al meer dan 12 jaar – bijna net zolang als het team bestaat – op verschillende manieren in dialoog met eigenaars van plantages in Maleisië en Indonesië.

Zorgvuldige engagement

In 2019 scherpte Robeco het proces rond palmolie aan door van alle ondernemingen in de portefeuilles te eisen dat ze lid werden van de Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) en dat minimaal 20% van hun plantages gecertificeerd was, met concrete plannen om dat aantal te verhogen naar 100%. Op 1 januari van dit jaar is de drempel voor RSPO-certificering verhoogd naar 50% en er is een duidelijke route uitgestippeld naar minimaal 80% eind 2024.

Voor ondernemingen die eerder net boven de aanvankelijke RSPO-drempel van 20% uitkwamen en nu net boven de 50%-drempel, heeft Robeco een gestructureerd Enhanced Engagement-programma opgesteld om ze te helpen de volgende certificeringsdoelstelling te behalen.

Nieuw bereik, dezelfde problemen

De afgelopen drie jaar is het team een engagement gestart met zes ondernemingen uit Maleisië, Indonesië en Singapore. We hebben het in 2019 gestarte Enhanced Engagement-programma in december 2021 afgesloten met vier ondernemingen die de certificeringsdrempel van 50% hadden gehaald. Aangezien het nieuwe palmoliebeleid van Robeco dit kwartaal in werking trad, is het engagementprogramma nu gericht op de drie ondernemingen waarvan minder dan 80% van de plantages gecertificeerd is.

Gefragmenteerde productie

Verreweg het grootste probleem is dat er op grote schaal bos – soms ongerept regenwoud – moet wijken voor nieuwe oliepalmen om aan de groeiende vraag uit het Westen te voldoen. Een deel van het probleem is ook dat de productie van palmolie uitermate gefragmenteerd is in landen als Indonesië, waar 40% van de oogst komt van twee groepen kleine boeren.

De eerste groep bestaat uit georganiseerde kleinschalige boeren die hun palmolie verkopen aan de fabrieken van grote beursgenoteerde ondernemingen. En de tweede groep bestaat uit onafhankelijke kleine boeren die verkopen aan de hoogste bidder. Palmolie is voor deze producenten een belangrijk middel van bestaan en verschaft deze kleine boeren een plek in de wereldwijde toeleveringsketen. Maar hun kleinschaligheid maakt het voor hen

moeilijker de kosten van certificering op te brengen dan voor de grote industriële ondernemingen.

Bovendien zien we een nieuw probleem ontstaan, nu nogal wat van deze ondernemingen hun activiteiten hebben uitgebreid naar Afrika. Daar is het moeilijk een goede dialoog aan te gaan, omdat het meestal gaat om kleinere ondernemingen die niet in aanmerking komen voor beleggingen. Het zijn dus de grotere ondernemingen in Indonesië en vaak Singapore waarin wij beleggen en waarmee wij een dialoog aangaan.

We verwachten van de ondernemingen onder engagement dat ze deze groepen helpen hun organisatie op orde te krijgen en gecertificeerd te worden. Daarnaast verwachten we dat ze druk uitoefenen op de overheid om hogere normen en betere risicobeheersystemen af te dwingen.

Een dunne lijn

Eigenlijk is palmolie het slachtoffer van zijn eigen succes, vergelijkbaar met ruwe olie, die ook gebruikt kan worden voor zoveel waardevolle producten. Palmolie is veel winstgevender dan andere oliën, gemeten naar productie per hectare, en bovendien is er erg weinig meststof voor nodig.

We kunnen het enorme belang van palmolie voor de productiegebieden niet ontkennen en proberen daarom een balans te vinden tussen duurzaamheid en de broodnodige economische activiteit in opkomende markten die inkomsten nodig hebben.

De RSPO: beschrijving van een reis

Duidelijke en wereldwijde minimumnormen waar we ons met zijn allen aan houden, zijn een belangrijk stukje van de duurzaamheidspuzzel die deze zaken met elkaar verbindt. Vanuit die overtuiging werkt Robeco, als lid van de RSPO en via samenwerking met andere instellingen, actief mee aan een betere werking van het certificeringssysteem.

De RSPO-certificering is weliswaar een krachtig instrument om minimumnormen voor productiepraktijken op elkaar af te stemmen en te garanderen, maar dat betekent niet dat niet-gecertificeerd land slecht is. Het kan ook gewoon betekenen dat een onderneming de certificeringsprocedure nog niet heeft afgerond, waardoor nog niet extern is vastgesteld dat al het land voldoet aan de normen. Om deze geleidelijk groeiende duurzaamheidsgarantie zeker te stellen eist de RSPO van ieder lid een tijdgebonden stappenplan om binnen vijf jaar na aansluiting bij de RSPO en de start van het certificeringsproces 100% certificering te bereiken.

Covid eist zijn tol

Covid-19 heeft zijn tol geëist wat betreft het verbeteren van de duurzaamheid van palmolie en het engagementprogramma zelf, aangezien het bijna twee jaar lang niet mogelijk was te reizen. Vóór de pandemie werd de engagement kracht bijgezet door regelmatig palmolieplantages in Maleisië en Thailand te bezoeken, zodat onze engagementspecialisten zelf konden zien hoe het er in de praktijk aan toegaat. Na het uitbreken van de pandemie in 2020 konden niet alleen onze engagementspecialisten niet meer reizen, maar – nog belangrijker – ook RSPO-auditors niet meer.

De beoordelingen en audits van RSPO werden noodgedwongen op afstand uitgevoerd, wat een uitdaging opleverde voor milieu- en vooral maatschappelijke aspecten. Daarvoor moet namelijk met dorpsbewoners worden gesproken om na te gaan of de plantages gevolgen hebben voor gemeenschappen en of de arbeiders goed worden behandeld.

Het spiedende oog in de lucht

Er waren wel andere manieren om contact te houden, aangevoerd door standaard communicatiemiddelen zoals videogesprekken en e-mail. In 2019 werd de engagement verbeterd door ‘spiedende’ satellieten die ontbossing kunnen detecteren vanuit de ruimte.

De Sentinel-1-satelliet, in 2014 gelanceerd door het Europees Ruimteagentschap als onderdeel van het Copernicus-programma, is zo krachtig dat hij door wolken heen kan inzoomen op stukken land met een diameter van slechts vijf meter. De beelden worden geanalyseerd door Satelligence, een Nederlandse onderneming die al meer dan 20 jaar gebruikmaakt van satellietbeelden om ontbossing te detecteren.

Ondanks de voortgang op het gebied van zowel certificering als monitoring heeft de toeleveringsketen van palmolie nog een lange weg te gaan om duurzaam te worden. De bovengenoemde uitdagingen laten zien dat gecoördineerde verandering, vanuit het perspectief van ondernemingen, regelgeving en beleggers, noodzakelijk is om van duurzame palmolie zonder ontbossing een economisch aantrekkelijke norm te maken. ■

**‘DE BOVENGENOEMDE
UITDAGINGEN LATEN ZIEN DAT
GECOÖRDINEERDE VERANDERING,
VANUIT HET PERSPECTIEF VAN
ONDERNEMINGEN, REGELGEVING
EN BELEGGER, NOODZAKELIJK IS
OM VAN DUURZAME PALMOLIE
ZONDER ONTBOSSEING EEN
ECONOMISCH AANTREKKELIJKE
NORM TE MAKEN.’**

PETER VAN DER WERF

CASE STUDY: WILMAR INTERNATIONAL

Onze engagement met Wilmar International begon sterk, want in 2019 was al 75% van de plantages RSPO-gecertificeerd en er lag een duidelijke routekaart naar 100% certificering in 2023. De ambities van Wilmar werden echter verstoord door de reisbeperkingen vanwege Covid-19, waardoor audits niet konden plaatsvinden. Het gevolg hiervan was dat de teller voor RSPO-gecertificeerd land aan het eind van 2021 bleef steken op 77%.

Toen bezoeken op locatie niet meer mogelijk bleken, hield de onderneming in plaats daarvan een duidelijk overzicht bij van de concessiekaarten van leveranciers. Daarnaast hanteerde de onderneming een strikte ‘eerst schorsen, dan praten’-aanpak bij schending van het zogenoemde No Deforestation, No Peat, No Exploitation-beleid. Hiermee geeft de onderneming een duidelijk signaal af aan leveranciers, terwijl beleggers meer vertrouwen krijgen dat niet-gecertificeerde boeren verantwoorde oogstmethoden inzetten.

De duurzame Mijncyclus

LEVENSZYCLUSBEHEER VAN MIJNBOUW

SYLVIA VAN WAVEREN – *Engagement specialist*

Schone technologieën leiden tot een sterke vraag naar mineralen. In de energiewereld wordt dan ook veel gesproken over de vraag of toeleveringsproblemen van mineralen een mogelijke bedreiging vormen voor de transitie naar schone energie.

Om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 °C ten opzichte van het pre-industriële niveau moet de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen in 2030 gehalveerd zijn en in 2050 zijn teruggebracht naar netto-nul. Om dat te bereiken moet de productie van groene technologieën, zoals zonnepanelen, windmolens, accu's en elektrische auto's, drastisch omhoog.

Voor deze technologieën zijn echter veel meer mineralen nodig dan voor vergelijkbare technologieën op basis van fossiele brandstoffen. Zo heeft een doorsnee elektrische auto volgens het Internationaal Energieagentschap (IEA) zes keer zoveel minerale grondstoffen nodig als een conventionele auto. En voor een onshore windenergiecentrale zijn negen keer zoveel minerale grondstoffen nodig als voor een gascentrale met dezelfde capaciteit.

Deze stijgende vraag naar mineralen kan aanzienlijke negatieve gevolgen hebben voor ecosystemen en gemeenschappen. Mijnbouwactiviteiten hebben vaak een negatieve impact op natuurlandschappen, verstoren ecosystemen en gebruiken schaarse waterbronnen ten nadele van de lokale gemeenschappen. Daarom zijn wij als beleggers in de mijnbouwindustrie in 2020 een engagementprogramma begonnen om de mijnbouwondernemingen waarin we beleggen aan te sporen hun milieuoetafdruk te beoordelen, te beheren en te minimaliseren.

Eerste kernpunten: water en residuen

In de eerste jaren van onze engagement hebben we de mijnbouwondernemingen benaderd om twee van de meest materiële duurzaamheidskwesties voor de mijnbouwindustrie te bespreken: waterbeheer en veiligheidsrisico's van residuen.

Tijdens de engagement bleek dat het merendeel van de ondernemingen (77%) in de engagementgroep een adequaat beleid voor waterbeheer heeft, terwijl 53% de prestaties van hun activiteiten op het gebied van watergerelateerde maatstaven openbaar maakt. Robeco heeft deelgenomen aan de Non-Disclosure Campaign van het CDP, waarvoor we vijf mijnbouwondernemingen hebben gevraagd hun praktijken en prestaties op het gebied van waterbeheer openbaar te maken in de jaarlijkse beoordeling van de waterzekerheid door het CDP.

Naar aanleiding daarvan hebben drie van deze ondernemingen voor het eerst gereageerd, waarbij ze hun rapportages aanzienlijk hebben verbeterd. Er moet echter meer werk worden gemaakt van het opstellen van doelen. Zo hebben slechts twee ondernemingen (15%) in de engagementgroep doelen opgesteld om de efficiëntie van het watergebruik te verbeteren, terwijl twee andere ondernemingen van plan zijn dat te doen.

Wat de veiligheid van residuen betreft, zien we dat de mijnbouwindustrie positief heeft gereageerd op de oproep om meer informatie te verstrekken. Het Investor Mining and Tailings-initiatief heeft een belangrijke rol gespeeld in het onder de aandacht brengen van dit onderwerp bij het topmanagement van alle mijnbouwondernemingen. In onze engagementgroep maken op één na alle ondernemingen (92%) nu informatie bekend over al hun opslagfaciliteiten voor residuen die in gebruik zijn.

Bovendien hebben negen ondernemingen (70%) toegezegd de Global Industry Standard on Tailings Management te implementeren, die best practices aanreikt voor de integratie van ecologische, maatschappelijke en technische overwegingen om het beheer van residuvoorzieningen veiliger te maken. Ons streven om opslagfaciliteiten voor residuen met een hoog risico geleidelijk uit te faseren heeft minder weerklank gevonden: slechts twee ondernemingen (15%) hebben toegezegd droge opslag van residuen voor nieuwe faciliteiten te ontwikkelen, terwijl vijf andere ondernemingen (38%) maatregelen overwegen om de veiligheidsrisico's van dammen met een hoog risico te verminderen.

Nu we het laatste jaar van onze engagement ingaan, richten we ons op een andere belangrijke en financieel materiële kwestie. Uit recent onderzoek blijkt dat naast de water- en residuproblematiek ook de planning voor het sluiten van mijnen en de financiële voorzieningen daarvoor een belangrijk punt van zorg zijn in de mijnbouwindustrie.

Planning voor het sluiten van mijnen is snel een belangrijk thema geworden

Het minimaliseren van de impact van mijnbouwactiviteiten is het meest succesvol wanneer hier vóór het starten van de activiteiten al rekening mee wordt gehouden en deze impact gedurende de gehele levensduur van de mijn wordt beheerd. In onze engagement verwachten we van ondernemingen dat ze risico's, effecten en kansen op milieugebied op een gestructureerde en consistente manier identificeren, in kaart brengen en beheren gedurende de hele levenscyclus van mijnen.

Ondernemingen moeten sluitingsactiviteiten integreren in het businessplan van mijnen, met inbegrip van de planningsprocessen op korte, middellange en lange termijn gedurende de gehele levensduur van de mijn, en daarbij rekening houden met ecologische, maatschappelijke en economische overwegingen. Daarnaast moet het sluitingsplan een visie en doelstellingen omvatten waarin wordt aangegeven wat de onderneming na de sluiting wil bereiken en welke erfenis wordt achtergelaten. De sluitingsdoelstellingen moeten concrete, locatiespecifieke en

meetbare verklaringen bevatten over wat men wil bereiken met de sluitingsactiviteiten of -maatregelen.

Financiële voorzieningen voor mijnsluiting moeten beter worden vermeld in het jaarverslag

De financiële voorzieningen voor het sluiten van mijnen moeten de kosten van de exploitant voor terugwinning en sluiting van de mijn dekken, en de eventuele gevolgen van de mijnexploitatie voor de fauna, bodem en waterkwaliteit compenseren. Daarnaast moet het niveau van de voorzieningen regelmatig worden geëvalueerd tijdens de winningsfase, zodat de toezichthouder de voorzieningen van de exploitant naar boven of naar beneden kan bijstellen op basis van de saneringsbehoeften, milieurisico's of economische factoren. Daarom verwachten we van ondernemingen dat ze kostenramingen per mijn opnemen in hun jaarverslag, evenals de mate van liquiditeit van hun financiële voorzieningen en de toegankelijkheid van deze middelen.

De bevindingen van onze engagement zijn gemengd en afhankelijk van de locatie

Uit onze engagement tot dusver blijkt dat ondernemingen vaak verschillende normen voor het sluiten van mijnen volgen, afhankelijk van hun leeftijd en locatie. Nog belangrijker is dat mijnbouwondernemingen beleggers niet voldoende informatie verschaffen over deze belangrijke kwestie. Die kunnen daardoor niet goed beoordelen welke ondernemingen de financiële middelen hebben om de kosten voor het sluiten van mijnen en bodemsanering te dragen.

Dit is de belangrijkste reden dat onze engagement is gericht op het verbeteren van de transparantie en het stellen van doelen op assetniveau. We zien al wel voortgang in het gebruik van een benadering op assetniveau voor het beheer van watergebruik en de veiligheid van residu-dammen. We roepen de ondernemingen nu op een uitgebreide benadering te hanteren, zodat beleggers een goed beeld krijgen van de risico's van sluiting van de verschillende mijnen, de maatregelen die genomen moeten worden om ze te beperken, en de financiële voorzieningen voor deze maatregelen. ■

'HET MINIMALISEREN VAN DE IMPACT VAN MIJNBOUWACTIVITEITEN IS HET MEEST SUCCESVOL WANNEER HIER VÓÓR HET STARTEN VAN DE ACTIVITEITEN AL REKENING.'

SYLVIA VAN WAVEREN

CASE STUDY 1: ANGLO AMERICAN

Anglo American heeft ons laten zien dat er binnen de onderneming actieve initiatieven worden ontplooid om te zorgen voor een correcte sluiting van mijnen en inspanningen na sluiting. In 2019 heeft de onderneming een toolbox voor het sluiten van mijnen opgesteld, waarin staat beschreven hoe deze inspanningen worden uitgevoerd. De onderneming brengt de milieurisico's naar behoren in kaart en integreert de sluiting van mijnen in haar ondernemingsplannen. Ook verstrekt de onderneming een aantal doelstellingen in verband met sluitingen. Verder wordt toegelicht hoe de financiële voorzieningen worden verstrekt (d.w.z. in obligaties, aandelen en contanten) en hoe de verantwoordelijkheden van de onderneming voor het zekerstellen van voorzieningen afhankelijk zijn van overheidsregulering. In onze engagement gebruiken we Anglo American als voorbeeld voor mijnbouwondernemingen om onze verwachtingen voor het beheer van mijnsluitingen duidelijk te maken.

CASE STUDY 2: FORTESCUE

Fortescue exploiteert betrekkelijk jonge mijnen en naar verwachting zal geen enkele daarvan in het komende decennium worden gesloten. Toch heeft Fortescue onlangs de transparantie over de processen in het kader van haar mijnsluitingsbeleid vergroot door de sluitingsplannen voor al haar mijnen te publiceren. Deze plannen bevatten een gedetailleerd overzicht van de geraadpleegde belanghebbenden, de doelstellingen voor de periode na het landgebruik en de belangrijkste maatregelen die nodig zijn om het land te saneren. Ondanks de langetermijnhorizon voor de mijnsluitingen heeft Fortescue een stuurgroep voor sluitingen in het leven geroepen die jaarlijks verslag uitbrengt aan de Audit & Risk Management Committee en de Sustainability Committee, om ervoor te zorgen dat het topmanagement en de raad van bestuur voldoende aandacht besteden aan dit onderwerp.

Verbeteren van het Braziliaanse Stemproces

CAROLINA VERGROESEN – *Active ownership analyst*
LUCAS VAN BEEK – *Active ownership analyst*

Brazilië is al heel lang een doorn in het oog van iedereen in de stemketen. Het land heeft een ingewikkeld systeem voor stemmen bij volmacht dat vooral ongunstig is voor internationale beleggers. Robeco heeft de krachten gebundeld met de Braziliaanse stewardshipvereniging om in een dialoog met de Braziliaanse effectenbeurs en toezichthouder verbeteringen af te dwingen. Deze gezamenlijke inspanningen hebben begin maart het gewenste resultaat opgeleverd: zowel de beurs als de toezichthouder heeft stappen gezet in de richting van een aanzienlijke verbetering.

Als verantwoord belegger is Robeco van mening dat het uitoefenen van stemrecht tijdens aandeelhoudersvergaderingen een essentieel onderdeel is van onze verantwoordelijkheden op het gebied van stewardship. Ook klanten en het grote publiek willen steeds meer transparantie op dit gebied.

Dat maakt het nog belangrijker dat we ervoor zorgen dat we in alle markten goed gebruik kunnen maken van ons stemrecht. We zien dat de normen voor ondernemingsbestuur en aandeelhoudersrechten over het algemeen worden verbeterd in opkomende markten, maar in Brazilië blijven we problemen ondervinden met het uitoefenen van ons stemrecht.

Complexe problemen in de stemketen

De Braziliaanse markt is berucht om zijn mechanismen voor stemmen bij volmacht. Er zijn twee grote punten van zorg. Het eerste probleem is het systeem voor het kiezen van bestuursleden, iets wat aandeelhouders in de meeste jurisdicties de mogelijkheid biedt individuele leden van het bestuur ter verantwoording te roepen en waar nodig hun ongenoegen te uiten door tegen ze te stemmen.

In Brazilië wordt echter bij nog geen 5% van de aandeelhoudersvergaderingen de verkiezingsmethode toegepast die de benoeming van bestuursleden kan tegengaan. Bovendien leidt deze verkiezingsmethode vaak tot verwarring en gaat die gepaard met veel administratieve rompslomp voor vermogensbeheerders en stemadviseurs, omdat de elektronische stelsystemen er niet op ingericht zijn.

Het tweede grote probleem is dat de agenda vaak op het allerlaatste moment nog wordt gewijzigd, als buitenlandse beleggers hun uitgebrachte stem niet meer kunnen aanpassen. Al met al is het zorgwekkend dat buitenlandse beleggers hun verantwoordelijkheden op het gebied van stewardship niet goed kunnen nakomen in zo'n belangrijk onderdeel van corporate governance.

De problemen ter sprake brengen

Robeco besloot in het vierde kwartaal van 2021 in actie te komen om iets te doen aan aanhoudende problemen rond het stemmen bij volmacht in Brazilië. Onze stemadviseur Glass Lewis liet ons een analyse zien waaruit blijkt dat onze frustraties ook werden ervaren door andere beleggers.

We hebben alle informatie die we konden verzamelen samengevat in een brief. Daarin beschreven we de belangrijkste problemen waar we tegen aanlopen en verzochten we om een gesprek met de Braziliaanse effectenbeurs Brasil, Bolsa, Balcão (B3) en de Braziliaanse beurswaakhond Comissão de Valores Mobiliários (CVM).

Om ervoor te zorgen dat de brief goed onder de aandacht zou komen, hebben we ons gewend tot de Braziliaanse stewardshipvereniging Associação de Investidores no Mercado de Capitais (AMEC), waarmee we een partnerschap hebben. AMEC vertegenwoordigt zo'n 60 binnenlandse en buitenlandse institutionele beleggers, die samen goed zijn voor BRL 700 miljard aan beleggingen op de Braziliaanse aandelenmarkt.

Sinds de oprichting in 2006 speelt AMEC een belangrijke rol in het opkomen voor de rechten van minderheidsaandeelhouders en goed ondernemingsbestuur op de Braziliaanse markt. Daniela da Costa-Bulthuis, portefeuillemanager van Robeco Emerging Markets Equities en Robeco Global SDG Equities, maakt sinds 2019 deel uit van het bestuur van AMEC, dat positief reageerde op onze roep om verandering en de brief namens al zijn leden doorstuurde naar CVM en B3.

Een dialoog aangaan

B3 ging al snel na het ontvangen van de brief in op de uitnodiging om in gesprek te gaan met AMEC, Robeco en andere institutionele beleggers. Wij waren zeer verheugd dat de aandelenbeurs ervoor openstond onze zorgen aan te horen.

Tijdens het gesprek liet B3 ons een overzicht zien van alle problemen die het had verzameld bij marktpartijen. Hieruit bleek dat ze op de hoogte waren van een aantal problemen en al de eerste stappen aan het zetten waren om het systeem te verbeteren. Zo gaf B3 bijvoorbeeld aan samen met grote beheerders in de markt te werken aan een oplossing voor het probleem dat de alternatieve verkiezingsmethode niet compatibel is met de elektronische stelsystemen.

Het was goed te horen dat B3 zich bewust was van de problemen, maar het benadrukte ook het belang om CVM aan boord te krijgen. De aandelenbeurs gaf namelijk aan tegen beperkingen aan te lopen door de huidige regelgeving.

Het bestuur van AMEC vertegenwoordigde ook de beleggers in een gesprek met CVM. Tijdens dit gesprek reageerde CVM positief op de suggesties die het schriftelijk had ontvangen, ook als de regelgeving daarvoor aangepast moest worden, maar wel met de waarschuwing dat wijzigingen op zijn vroegst pas in 2023 doorgevoerd kunnen worden. Eerder had B3 ook al aangegeven dat de kans klein is dat wijzigingen in de regelgeving al in 2022 worden doorgevoerd vanwege de presidentsverkiezingen in het land. Robeco gaf een aantal concrete suggesties door aan AMEC en die gaf de suggesties van beleggers voor zowel de korte als de lange termijn weer door aan CVM.

Eerste stappen naar verbetering

Het initiatief heeft de nodige resultaten opgeleverd. Elk jaar komt CVM eind februari met een officiële brief met richtlijnen voor procedures waar beursgenoteerde ondernemingen zich aan moeten houden. Dit jaar waren in de brief enkele van de suggesties opgenomen die Robeco en AMEC hadden geopperd.

Het was vooral bemoedigend dat CVM heeft toegezegd een werkgroep in het leven te roepen die zich gaat buigen over de problemen waar binnenlandse en buitenlandse aandeelhouders tegen aanlopen bij het uitoefenen van hun stemrecht tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Op die manier kan de regelgeving waar nodig worden verbeterd om minderheidsaandeelhouders op een effectieve manier bescherming te bieden. Verder wordt er in de brief bij emittenten op aangedrongen documenten tijdig openbaar te maken, zowel in het Engels als het Portugees.

Daarnaast bevestigde Glass Lewis dat de inspanningen van de aandelenbeurs om het probleem van incompatibele infrastructuur op te lossen succesvol waren. Dit is een grote stap in het beperken van de administratieve last voor buitenlandse beleggers in Brazilië.

We zijn blij met deze eerste stappen richting een structurele en permanente verbetering van het Braziliaanse systeem voor stemmen bij volmacht en houden wijzigingen in de regelgeving nauwlettend in de gaten de komende jaren. ■

THEMA'S EN ONDERNEMINGEN

Levenscyclusbeheer van mijnbouw

Newcrest Mining
BHP Billiton
Anglo American
AngloGold Ashanti Ltd.
Barrick Gold Corp.
First Quantum Minerals Ltd.
Fortescue Metals Group Ltd.
Gerdau SA
Grupo Mexico SAB de CV
Polymetal International Plc
Polyus Gold OAO
Sibanye Stillwater Ltd.

Klimaatneutraliteit

BP
ArcelorMittal
BlueScope Steel Ltd.
CRH Plc
ExxonMobil
Gazprom OAO
Neste Oil Oyj
POSCO
PTT Public
Enel
Royal Dutch Shell
Anglo American
Berkshire Hathaway
BHP Billiton
Chevron
Ecopetrol SA
Hyundai Motor
JFE Holdings, Inc.
LyondellBasell Industries NV

Marathon Petroleum Corp.
Petroleo Brasileiro
Phillips 66
Rio Tinto
Valero Energy Corp.

Goed milieumanagement

Galp Energia SGPS SA
Royal Ahold Delhaize N.V.
Colgate-Palmolive Co.
Danone
McDonalds
METRO Wholesale & Food Specialist AG
Mondelez International
Nestlé
Tesco Plc
Wal-Mart Stores
BHP Billiton
Guangdong Investment Ltd.

Klimaattransitie in de financiële sector

Bank of America Corp.
Barclays Plc
Citigroup, Inc.
HSBC
BNP Paribas SA
Sumitomo Mitsui Financial Group, Inc.
DBS Group Holdings
Australia & New Zealand Banking Group Ltd.

Biodiversiteit

Archer Daniels Midland
Barry Callebaut AG

Bridgestone
Bunge Ltd.
Compagnie Generale des Etablissements Michelin SCA
JBS SA
Marfrig Foods SA
Mondelez International
Suzano Papel e Celulose SA
Top Glove Corp. Bhd.
The Hershey Corporation

Single Use Plastics

Carrefour
Henkel AG & Co. KGaA
LyondellBasell Industries NV
Nestlé
PepsiCo, Inc.
Procter & Gamble Co.
Sealed Air Corp.
Danone

Arbeidspraktijken na Covid-19

Accor SA
Amazon.com, Inc.
Delivery Hero AG
InterContinental Hotels Group Plc
Marriott International, Inc.
Meituan Dianping
Uber Technologies, Inc.
Wal-Mart Stores

Mensenrechten due diligence voor conflict- en hoogrisicogebieden

Bharat Electronics Ltd.

Booking Holdings, Inc.
Cemex SAB de CV
Fast Retailing
Inditex
PTT Exploration & Production
Sinotruk Hong Kong Ltd.
SolarEdge Technologies, Inc.

Sociale Impact van Artificial Intelligence

Microsoft
Booking Holdings, Inc.
Visa, Inc.
Accenture Plc

Digitale Innovatie in de Zorg

Abbott Laboratories
AbbVie, Inc.
Cerner Corp. (Missouri)
CVS Caremark Corp.
Fresenius SE
Philips
Roche
Quintiles IMS Holdings, Inc.
Sinopharm Group Co., Ltd.
HCA Holdings, Inc.
UnitedHealth Group
Anthem, Inc.
Eli Lilly & Co.

Goed sociaal management

First Republic Bank, Inc.
Cognizant Technology Solutions Corp.
Allegion Plc
Teva Pharmaceutical Industries Ltd.
Treasury Wine Estates Ltd.
MTN Group
Swire Pacific
Procter & Gamble Co.
Thermo Fisher Scientific, Inc.
Aon Plc
Reckitt Benckiser Group Plc
Tesco Plc
Bayerische Motoren Werke

Sociale Impact van Gaming

Activision Blizzard, Inc.
NCsoft Corp.
NetEase.com, Inc.
Take-Two Interactive Software, Inc.
Tencent Holdings Ltd.

Corporate Governance in Opkomende Markten

Companhia de Concessões Rodoviárias SA
CPFL Energia SA
XinAo Gas Holdings Ltd.
Hyundai Motor
Samsung Electronics
Woongjin Coway Co. Ltd.
Haier Smart Home Co., Ltd.

Corporate governance standaarden in Azië

ROHM Co. Ltd.
Hyundai Motor
Samsung Electronics
Hynix Semiconductor, Inc.
OMRON Corp.
SK Holdings Co. Ltd.
INPEX Corp.
Kawasaki Heavy Industries Ltd.
Shin-Etsu Chemical Co. Ltd.

Goed ondernemingsbestuur

DSM
Heineken Holding
Unilever
Royal Dutch Shell
Samsung Electronics
Hon Hai Precision Industry Co. Ltd.
Persimmon Plc
Schneider Electric SA
Gerdau SA
Nissan Motor
Sumitomo Mitsui Financial Group, Inc.
SoftBank Corp.

Verantwoordelijk beloningsbeleid

Deutsche Boerse
Henkel AG & Co. KGaA
Linde Plc
NIKE
Schneider Electric SA
STMicroelectronics NV
Tesco Plc
Walt Disney
Wolters Kluwer
Booking Holdings, Inc.

SDG Engagement

Adobe Systems, Inc.

Alphabet, Inc.
Amazon.com, Inc.
Anthem, Inc.
Apple
Aptiv PLC
Boston Scientific Corp.
Banco BTG Pactual S.A.
CB Richard Ellis Group, Inc.
Companhia de Concessões Rodoviárias SA
Charter Communications, Inc.
Deutsche Boerse
eBay
Elanco Animal Health, Inc.
Electronic Arts, Inc.
F5 Networks, Inc.
Facebook, Inc.
Jeronimo Martins
JPMorgan Chase & Co., Inc.
L'Oréal
NASDAQ OMX Group, Inc.
Neste Oil Oyj
Novartis
Rio Tinto
Salesforce.com, Inc.
Samsung Electronics
Sandvik AB
Sony
STMicroelectronics NV
Union Pacific
United Parcel Service, Inc.
Volvo Group
Zoetis, Inc.
Total

Palmolie

IOI Corp. Bhd.
Kuala Lumpur Kepong Bhd.
Wilmar International
Genting Bhd.

Versnelling richting Parijs

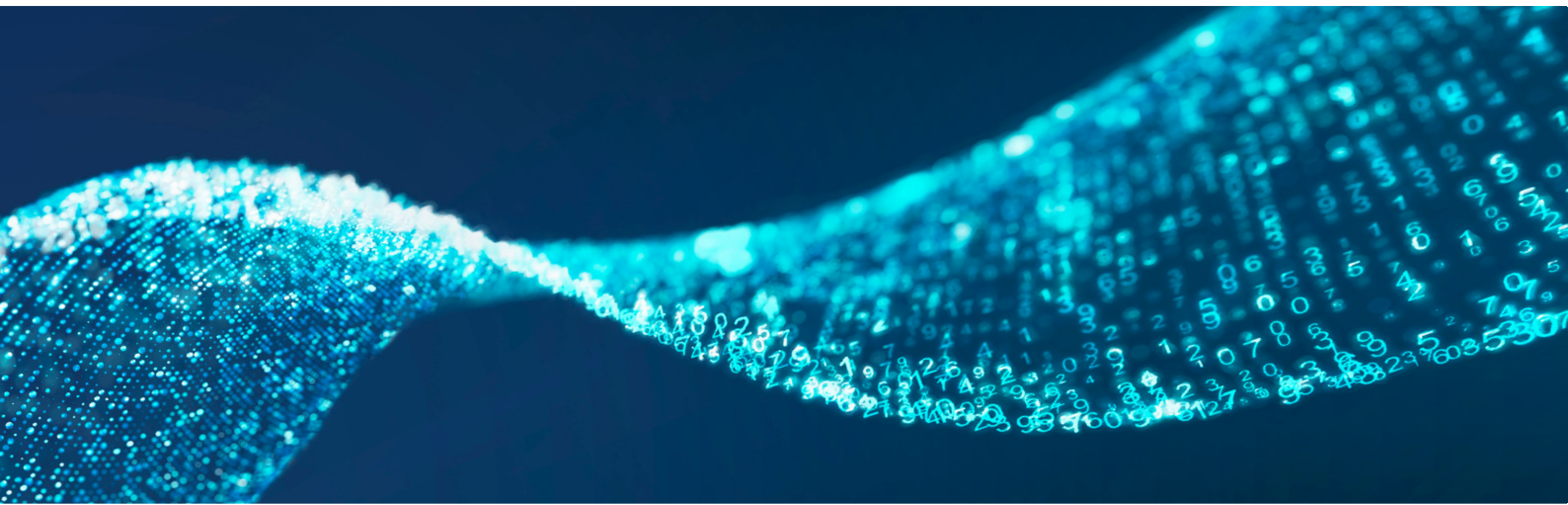
Caterpillar, Inc.
China Petroleum & Chemical
Formosa Plastics Corp.
ITOCHU Corp.
Marubeni Corp.
Mitsubishi
Nippon Steel & Sumitomo Metal Corp.
Lukoil Holdings OAO
PetroChina
POSCO

Rosneft NK OAO
Sumitomo Corp.

Global Compact schendingen

Tijdens het kwartaal hadden we met 18 bedrijven een engagement op basis van mogelijke inbreuken op het UN Global Compact en/of het OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.

CODES OF CONDUCTS

Gedragcodes

Robeco maakt actief gebruik van zijn eigendomsrechten als aandeelhouder door, namens zijn klanten, een constructieve dialoog aan te gaan met ondernemingen.

We geloven dat verbeteringen in het gedrag van ondernemingen ten aanzien van duurzaamheid kunnen leiden tot een verbeterd risico-rendementsprofiel van onze beleggingen. Robeco gaat de dialoog aan met ondernemingen van over de hele wereld, in zowel onze aandelen- als obligatieportefeuilles. We voeren twee typen engagement uit met de ondernemingen waarin we beleggen: value engagement en enhanced engagement. In beide gevallen streven we ernaar het gedrag van ondernemingen op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur (environmental, social and governance, afgekort tot ESG) te verbeteren, met als doel de langetermijnprestaties van een onderneming te verbeteren, en uiteindelijk ook de kwaliteit van de beleggingen van onze klanten te verhogen.

Robeco hanteert een holistische benadering voor het integreren van duurzaamheid. We zien duurzaamheid als drijvende kracht achter veranderingen op lange termijn in markten, landen en ondernemingen, met een impact op toekomstige prestaties. Daarom nemen we duurzaamheid

mee als een van de value drivers in ons beleggingsproces, net zoals we de financiële positie van ondernemingen en het marktmomentum meenemen.

Ga voor meer informatie naar:
<https://www.robeco.com/docm/docu-robeco-stewardship-policy.pdf>

Het UN Global Compact

Een van de belangrijkste gedragscodes in het engagementproces van Robeco is het Global Compact van de Verenigde Naties. Het Global Compact ondersteunt ondernemingen en andere maatschappelijke spelers van over de hele wereld bij het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het is opgezet in het jaar 2000 en is de meest onderschreven gedragscode in zijn soort. Het Global Compact verlangt van ondernemingen dat zij binnen hun eigen invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu en corruptiebestrijding omarmen, ondersteunen en naleven. Tien universele principes vormen de basis voor het omgaan met de uitdagingen van globalisering.

Mensenrechten

1. Ondernemingen dienen de internationaal aanvaarde mensenrechten te steunen en te respecteren;

2. en zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig zijn aan schending van mensenrechten.

Arbeid

3. Ondernemingen dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te steunen;
4. zich inspannend voor de uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid;
5. de effectieve afschaffing van kinderarbeid;
6. en de uitbanning van discriminatie in arbeid en beroep.

Milieu

7. Ondernemingen dienen voorzorg te betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen;
8. initiatieven te ondernemen om een grotere verantwoordelijkheid voor het milieu te bevorderen;
9. en de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Corruptiebestrijding

10. Ondernemingen dienen elke vorm van corruptie tegen te gaan, inclusief afpersing en omkoping.

Meer informatie is te vinden op
<https://www.unglobalcompact.org/>

CODES OF CONDUCTS

OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen

De OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen zijn aanbevelingen van regeringen aan multinationale ondernemingen die actief zijn in of afkomstig zijn uit landen die de richtlijnen volgen. Deze richtlijnen zijn een ander belangrijk raamwerk in het engagementproces van Robeco. Ze voorzien ondernemingen van niet-bindende principes en normen voor verantwoord ondernemen in een wereldwijde context, in overeenstemming met geldende wetgeving en internationaal erkende standaarden.

De aanbevelingen in de richtlijnen geven gestalte aan de gedeelde waarden van de regeringen van landen waar een groot deel van de internationale directe investeringen vandaan komen en waar veel van de grootste multinationale ondernemingen zijn gevestigd. De richtlijnen zijn erop gericht ondernemingen positief te laten bijdragen aan wereldwijde vooruitgang op het gebied van economie, milieu en maatschappij.

Meer informatie is te vinden op:
<http://mneguidelines.oecd.org/>

Internationale gedragscodes

Robeco heeft ervoor gekozen algemeen aanvaarde gedragscodes te hanteren om de ESG-verantwoordelijkheden van entiteiten waarin we beleggen te beoordelen. Robeco houdt zich aan een aantal onafhankelijke en breed geaccepteerde gedragscodes, verklaringen en best practices en is een ondertekenaar van verscheidene van deze codes. Naast het Global Compact van de Verenigde Naties zijn de belangrijkste codes, principes en best practices voor engagement die Robeco volgt:

- de internationale governancebeginselen van het International Corporate Governance Network (ICGN);

- United Nations Global Compact
- de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties;
- de Uitgangspunten van de Verenigde Naties inzake Bedrijven en Mensenrechten;
- de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen;
- het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers.

We volgen niet alleen zelf deze codes, maar verwachten ook van ondernemingen dat ze deze codes, principes en best practices volgen.

Robeco's stembeleid

Robeco moedigt goed ondernemingsbestuur en duurzame bedrijfsvoering aan, omdat deze in onze ogen bijdragen aan de creatie van aandeelhouderswaarde op de lange termijn. Het uitbrengen van stemmen op aandeelhoudersvergaderingen maakt deel uit van Robeco's Active Ownership-benadering. Robeco heeft het stembeleid zo ontworpen en geïmplementeerd dat we altijd stemmen in het beste belang van onze klanten. Het beleid van Robeco ten aanzien van ondernemingsbestuur is gebaseerd op de internationaal geaccepteerde governancebeginselen van het International Corporate Governance Network (ICGN). Door actief gebruik te maken van ons stemrecht kunnen we, namens onze klanten, de betreffende ondernemingen aansporen de kwaliteit van het management te verhogen en het duurzaamheidsprofiel te verbeteren. We verwachten dat dit op de lange termijn een positieve uitwerking heeft op de creatie van aandeelhouderswaarde.

Samenwerking

Waar nodig stemt Robeco zijn engagementactiviteiten af met andere beleggers. Voorbeelden hiervan zijn Eumedion (een platform voor institutionele beleggers op het gebied van corporate governance), het Climate Action 100+ initiatief, een samenwerkingsverband

op klimaat engagement met hoge CO2 en de Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR). Een ander belangrijk initiatief waar Robeco ondertekenaar van is, betreft de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties. In dit verband verklaren institutionele beleggers zich in te zetten voor verantwoord beleggen, zowel voor hun eigen beleggingen als naar buiten toe.

Robeco's Active Ownership-team

De stem- en engagementactiviteiten van Robeco worden uitgevoerd door het Active Ownership-team. Het team is in 2005 opgericht en opereert vanuit Rotterdam en Hongkong. Gezien Robeco's wereldwijde activiteiten, zijn er in het team verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd. Deze diversiteit zorgt voor inzicht in het financiële, juridische en culturele klimaat waarin de ondernemingen opereren waarmee we in dialoog zijn. Het Active Ownership-team maakt deel uit van Robeco's Duurzaam Beleggen Expertisecentrum (Sustainable Investment Centre of Expertise) onder leiding van Carola van Lamoen. Het Expertisecentrum combineert onze kennis en ervaring op het gebied van duurzaamheid binnen het beleggingsdomein en stimuleert leiderschap door expertise en inzichten op het gebied van duurzaam beleggen te leveren aan onze klanten, beleggingsteams, het bedrijf en bredere markt. Bovendien krijgt het Active Ownership-team input van beleggingsprofessionals die zijn gevestigd in lokale kantoren van Robeco over de hele wereld. Samen met ons wereldwijde klantenbestand kunnen we dit netwerk gebruiken om met onze Active Ownership-activiteiten een maximale impact van te behalen.

OVER ROBECO

Robeco Institutional Asset Management B.V. (Robeco, ROTterdamsch BEleggings COnsortium) is een internationale vermogensbeheerder opgericht in 1929. Momenteel heeft Robeco wereldwijd 15 kantoren, inclusief het hoofdkantoor in Rotterdam. Door de unieke integratie van fundamenteel, duurzaam en kwantitatief onderzoek, is Robeco in staat een uitgebreide selectie van beleggingsstrategieën te bieden aan zowel institutionele als particuliere beleggers.

Duurzaam beleggen is een integraal onderdeel van Robeco's algemene strategie. Wij zijn ervan overtuigd dat het integreren van factoren op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur leidt tot beter gefundeerde beleggingsbeslissingen. Daarnaast geloven we dat onze engagement met ondernemingen waarin we beleggen over financieel materiële duurzaamheidskwesties een positieve impact heeft op het beleggingsresultaat en de maatschappij.

Meer informatie is te vinden op:
<https://www.robeco.com>

BELANGRIJKE INFORMATIE

Robeco Institutional Asset Management B.V., hierna Robeco, heeft een vergunning als beheerder van ICBE's en ABI's van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Zonder nadere toelichting kan deze publicatie niet als volledig worden beschouwd. Het is bedoeld om beleggers te voorzien van informatie over Robeco's specifieke vaardigheden, maar is geen aanbeveling om financiële instrumenten te kopen of verkopen. Alle rechten van Robeco met betrekking tot deze publicatie blijven voorbehouden aan Robeco. Niets uit deze publicatie mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Robeco. De Essentiële Beleggersinformatie en het prospectus van genoemde Robeco fondsen zijn kosteloos te verkrijgen via www.robeco.nl.

Contact

Robeco

P.O. Box 973
3000 AZ Rotterdam
The Netherlands

T +31 10 224 1 224
I www.robeco.com